

OBRAZEC učnega načrta za predmet na dr. študiju – 3. stopnja

1.

Ime predmeta: Kulture in hendikep			
Nosilec: Prof. dr. Birgit Rommelspacher			
Izvajalci: prof. dr. Darja Zaviršek, Prof. dr. Birgit Rommelspacher			
Št. ur: 125 Drugo: 95	Predavanj ali seminarjev: 30	Seminarskih vaj: 0	Lab. Vaje: 0
Število KT:5			

2.

Pogoji za vključitev:

Pogoj za vključitev v delo je vpis v letnik študija, pogoj za pridobitev 5 KT je aktivno sodelovanje na predavanjih in seminarjih, izčrpno poznavanje predpisane literature in uspešno dokončana seminarska naloga.

3.

Izobraževalni cilji in predvideni študijski rezultati:
(Predmetnospecifične kompetence)

Študent/ka si pridobi, razširi in poglobi znanje na področju družbenih konstrukcij hendikepa v različnih kulturnih okoljih v globalni perspektivi. Ob tem si pridobi zgodovinsko, socialno antropološko in interdisciplinarno razumevanje hendikepa in razume njegovo relativnost. Pridobi znanje o soodvisnosti ekonomskih in socialnih dejavnikov pri konstruiranju hendikepa in si pridobi kritično razumevanje tega družbenega fenomena. Obenem se seznanijo z različnimi stili in strategijami, ki jih uporabljajo posamezniki/ce za preseganje telesnih, senzornih in intelektualnih ovir v vsakdanjem življenju. Usposobi se za ločevanje med hendikepom kot materialnostjo telesa in kot osebno posebnostjo ter hendikepom kot družbenim konstruktom, ki po zahodnih družbah prispeva k različnim oblikam družbenega izključevanja. Pridobi si znanje o intencionalnih in neintencionalnih oblikah družbenega izključevanja in zatiranja hendikepiranih ljudi in oblikah nasprotovanja s strani ljudi, ki jih zatiranje zadeva. Pridobi znanje o teorijah in metodah vključevanja in poglobljeno razume koncepte socialne pravičnosti v različnih kulturnih kontekstih.

Znanje in razumevanje:

Pozna teorije obravnavanja hendikepa z vidika kulturnih razlik in v globalni perspektivi. Razumevanje procesov izključevanja in njegovih globalnih aplikacij. Razvija sistematično razumevanje součinkovanja različnih socialnih fenomenov v povezavi s hendikepom. Seznanijo se s sodobnimi usmeritvami na področju.

Refleksija:

Reflektira in razvija občutljivost za kulturne razsežnosti hendikepa in za uporabniško perspektivo.

Prenosljive spretnosti – niso vezane le na en predmet

Spretnosti uporabe domače in tuje literature in drugih virov, kritična analiza, sinteza, pisanje člankov, refleksij na prebrano literaturo in lastno prakso.

4.

Vsebina predmeta:

- Teorije hendikepa, kulture, kulturnih konstrukcij;
- Zgodovina izključevanja hendikepiranih in razvoj medicinskega modela s poudarkom na zgodovini zapiranja;
- Rasizacija in etnizacija hendikepa;
- Diskurzivnost telesa in telesne prakse;
- Poimenovanje in stigma;
- Antropološke študije telesnih in mentalnih ovir in javne reprezentacije hendikepiranih v različnih kulturah;
- Mediji in hendikep;
- Hendikep in spolne razlike;
- Ekonomski vidiki hendikepa;
- Dostopnost do izobraževanja in zaposlovanja hendikepiranih ljudi;
- Socialno izključevanje in vključevanje hendikepiranih;
- Uporabniška perspektiva v izobraževanju, načrtovanju in izvajanju storitev na področju hendikepiranih oseb;
- Normalizacija, opolnomočenje, osebna asistenca, neodvisno življenje in spodbujanje običajnega življenja.

5. Temeljni študijski viri:

-Albrecht, Gary, Seelman, Katherine, Bury, Michael ur. (2001), *Handbook of Disability Studies*. Sage, London, New Delhi.

-Foucault, Michel (1998), *Zgodovina norosti v času klasicizma*. Založba Cf/, Ljubljana.

-Hubert, Jane ur. (2000), *Madness, Disability and Social Exclusion. The Archeology and anthropology of 'difference'*. Routledge, London and New York.

-Rommelspacher, Birgit (1995), *Dominanzkultur. Texte zu Fremdheit und Macht*. Berlin: Orlanda.

-Rommelspacher, Birgit (1999), *Behindertenfeindlichkeit. Ausgrenzungen und Vereinnahmungen*. Göttingen: Lamuv.

-Rommelspacher, Birgit (2002), *Anerkennung und Ausgrenzung. Deutschland als multikulturelle Gesellschaft*. Frankfurt/M: Campus.

-Shakespeare, Tom, ur. (1998), *The Disability Reader. Social Science Perspectives*. Cassell, London, New York.

-Zaviršek, Darja (1998), *Disability as a gendered taboo*. V: Fernandez, Elisabeth, Heycox, Karen,

Hughes, Lesley, Wilkinson, Marie, *Women participating in global change*. Sydney: University of New South Wales, str. 117-130.

-Zaviršek, Darja (2000), *Hendikep kot kulturna travma: Historizacija podob, teles in vsakdanjih praks prizadetih ljudi*. Ljubljana: *cf.

-Zaviršek, Darja (ur.). *The body/mind disabled : the cultural trauma of disability in gendered and racial perspective: (za interno uporabo)*. [Budapest]: Central European University, Department of Gender Studies, 2001/2002.

-Zaviršek, Darja (2005), Hendikepirane matere - hendikepirani otroci : antropološka perspektiva pri razumevanju družbenih ovir mater in otrok v socialnem varstvu in socialnem delu. *Soc. delo*, 2005, let. 44, št. 1-2, str. 3-15.

-Zaviršek, D. (2006), Disabled women everyday citizenship rights in East Europe: Examples from Slovenia. V: Lukić, J., Regulska, J., Zaviršek, D. (ur.), *Women and citizenship in Central and Eastern Europe*. Aldershot: Ashgate, 2006.

-Zaviršek, Darja (2005), Between formal and actual rights of people with intellectual disabilities in Slovenia. V: Hessle, Sven & Zaviršek, Darja (ur.), *Sustainable development in social work : the case of a regional network in the Balkans*. Stockholm: Stockholm University, str. 176-191.

6.

Metode poučevanja in učenja:

Študent in študentka bosta lahko potrebne kreditne točke pridobila bodisi z obiskovanjem tekočih predavanj bodisi z udeležbo na seminarjih, ki bodo obravnavala tematiko tega predmeta. Študent in študentka bosta deležna vodenega individualnega študija in rednih konzultacij. Ker gre za mednarodni študij, bo del predavanj in konzultacij potekal tudi preko videokonferenc in interne spletne strani.

7.

Preverjanja znanja - obveznosti študenta:
(npr. ustni in/ali pisni izpit, seminar, projekt)

Študent in študentka morata napisati seminarsko nalogo iz izbranega področja, ki je vezan na temo doktorske naloge. Poleg tega se pri ocenjevanju upošteva sprotno raziskovalno delo študenta/študentke ter izčrpno poznavanje literature s poudarkom na izbranem raziskovalnem vprašanju. Po potrebi se študentu in študentki ponudi možnost ustnega preverjanja znanja v obliki izpita. Upošteva se naslednja ocenjevalna lestvica:

- 10 – odlično: izjemni rezultati z zanemarljivimi napakami
- 9 – prav dobro: nadpovprečno znanje, vendar z nekaj napakami
- 8 – prav dobro: solidni rezultati
- 7 – dobro: dobro znanje, vendar z večjimi napakami
- 6 – zadostno: znanje ustreza minimalnim merilom
- 1 do 5 – nezadostno: znanje ne ustreza minimalnim merilom.

Študenti in študentke bodo po opravljenih obveznostih pridobili 5 KT. V primeru objave ali javne predstavitve znanstvenega prispevka s področja Dela in reprodukcije se študentu ali študentki prizna največ 5 KT.

8.

Reference izvajalcev predmeta:
(3-5 referenc, relevantnih za predmet)

Red. prof. dr. Darja Zaviršek

- Zaviršek, Darja (2004), *Surviving ethnicity and disability: Minority children in public care*. V: Trygged, S. (ur.), *Moving away from Residential Care: Reports from the 2nd Conference on Children and Residential Care*, Stockholm: Stockholm University.
- Zaviršek, Darja, ur.(2005), »*Tako lepa, pa invalid!*« : *socialno delo proti diskriminaciji hendikepiranih žensk. Soc. delo*, posebna številka, gostujoči urednik, 2005, let. 44, št. 1-2, Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Zaviršek, Darja (2006), *Communities of gatekeepers and communities of advocates: Being disabled in Eastern Europe*. V: Dominelli, L. (ur.), *Revitalising communities: Theory and practice in a globalising world*. Aldershot: Ashgate.

Prof. dr. Birgit Rommelspacher

- Rommelspacher, Birgit (1999), *Behindertenfeindlichkeit. Ausgrenzungen und Vereinnahmungen*. Göttingen: Lamuv.
- Rommelspacher, Birgit (2002), *Anerkennung und Ausgrenzung. Deutschland als multikulturelle Gesellschaft*. Frankfurt/M: Campus.
- Rommelspacher, Birgit (2006), „*Der Hass hat uns geeint*“. *Junge Rechtsextreme und ihr Ausstieg aus der Szene*. Frankfurt/M: Campus.

